

ISSN 2146-4456 E-ISSN 2687-5039

BELGİ DERGİSİ

Pamukkale Üniversitesi
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi
Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi

Sayı/Number 28

Yaz/Summer 2024

Sahibi/Owner
Merkez adına Müdür
Prof. Dr. Ercan HAYTOĞLU

Yazı işleri Müdürü/ Journal Administrator
Prof. Dr. Tahir KODAL

Editörler/Editors
Prof. Dr. Mithat AYDIN
Öğr. Gör. Cengiz AKSEKI

İletişim Adresi/Contact Adresse
Pamukkale Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi
Araştırma ve Uygulama Merkezi (Dergi Editörlüğü)
Kınıklı Yerleşkesi 20070, Denizli

Kapak Resmi/Picture of Cover
Fotoğraflarla Atatürk, Genelkurmay Askerî Tarih
ve Stratejik Etüt (ATASE) Başkanlığı Yayınları, Genel
Kurmay Basımevi, Ankara 2011

**Dizgi ve Kapak Tasarımı/Typographical and Cover
Design**
Şule AVCIOĞLU

İngilizce Redaktör/ Copy Editing
Öğr. Gör. Ayşe YAVUZ

İletişim için Kurumsal E-posta:
belgidergisi@pau.edu.tr

**BELGİ DERGİSİ, TR DİZİN ULAKBİM tarafından
taranmakta ve Dergipark'ta yer almaktadır.**

**Bu Dergi Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası Lisansı
ile lisanslanmıştır**

Belgi (ISSN 2146-4456 E-ISSN 2687-5039), yılda iki kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Her hakkı saklıdır. Dergide yayımlanan yazıların tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

YAYIN KURULU/EDITORIAL BOARD

- Dr. Mithat AYDIN Pamukkale Üniversitesi-Eğitim Fakültesi/TÜRKİYE
maydin@pau.edu.tr
- Dr. Erdal AYDOĞAN Atatürk Üniversitesi-Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü/
TÜRKİYE *erdalaydogan@atauni.edu.tr*
- Dr. Zafer ÇAKMAK Fırat Üniversitesi- Eğitim Fakültesi/TÜRKİYE
zcakmak@firat.edu.tr
- Dr. Hayri ÇAPRAZ Süleyman Demirel Üniversitesi- Fen Edebiyat Fakültesi/TÜRKİYE
hayricapraz@sdu.edu.tr
- Dr. Hilary COOPER University of Cumbria/ENGLAND
hilary.cooper@cumbria.ac.uk
- Dr. Violeta Petrova GEORGIEVA Veliko Turnova University/BULGARIA
violetvt@gmail.com
- Dr. Fabio L. GRASSI Sapienza Università di Roma/ITALY
fabio.grassi@uniroma1.it
- Dr. Ercan HAYTOĞLU Pamukkale Üniversitesi-Fen Edebiyat Fakültesi/TÜRKİYE
ehayt@pau.edu.tr
- Dr. Süleyman İNAN Pamukkale Üniversitesi-Eğitim Fakültesi/TÜRKİYE
sinan@pau.edu.tr
- Dr. Umut KARABULUT Pamukkale Üniversitesi-Fen Edebiyat Fakültesi/TÜRKİYE
ukarabulut@pau.edu.tr
- Dr. Tahir KODAL Pamukkale Üniversitesi-Eğitim Fakültesi/TÜRKİYE
tkodal@pau.edu.tr
- Dr. Catriona PENNELL University of Exeter/ENGLAND
C.L.Pennell@exeter.ac.uk
- Dr. Armand SAG Instituut voor Turkse Studies/HOLLAND
a.sag@turksestudies.org
- Dr. Ömer TURAN Orta Doğu Teknik Üniversitesi - Fen-Edebiyat Fakültesi/TÜRKİYE
omer@metu.tr

ALAN EDİTÖRLERİ/ SECTION EDITORS

- Dr. Durmuş AKALIN, (Pamukkale Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Bayram AKÇA, (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Nejdet BİLGİ, (Celal Bayar Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. İbrahim BOZKURT, (Mersin Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Yasemin DOĞANER, (Hacettepe Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Abdullah GÜNDOĞDU, (Ankara Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Umut KARABULUT (Pamukkale Üniversitesi-Fen Edebiyat Fakültesi/TÜRKİYE)
- Dr. Zafer TANGÜLÜ, (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi /TÜRKİYE)

DANIŐMA KURULU/ADVISORY BOARD

- Dr. Roza ABDİKULOVA (Kırgızistan-Türkiye Manas Ün./KIRGIZİSTAN)
Dr. Erdal AÇIKSES (Munzur Ün./TÜRKİYE)
Dr. Mehmet AKGÜN (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Mehmet ALPARGU (Sakarya Ün./TÜRKİYE)
Dr. Kemal ARI (Dokuz Eylül Ün./TÜRKİYE)
Dr. Mithat AYDIN (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Erdal AYDOĞAN (Atatürk Ün./TÜRKİYE)
Dr. İbrahim Ethem ATNUR (Atatürk Ün./TÜRKİYE)
Dr. Engin BERBER (Ege Ün./TÜRKİYE)
Dr. Üçler BULDUK (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Gheorghe CALCAN (ROMANYA)
Dr. Zafer ÇAKMAK (Fırat Ün./TÜRKİYE)
Dr. Kemal ÇİÇEK (Türk Tarih Kurumu/TÜRKİYE)
Dr. H. Aliyar DEMİRCİ (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Orazpolat EKEBAHARLI (TÜRKMENİSTAN)
Dr. Cezmi ERASLAN (İstanbul Ün./TÜRKİYE)
Dr. Temuçin Faik ERTAN (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Mehmet EVSİLE (Ondokuz Mayıs Ün./TÜRKİYE)
Dr. Sadettin GÖMEÇ (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Abdullah GÜNDOĞDU (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Necdet HAYTA (Gazi Ün./TÜRKİYE)
Dr. Ercan HAYTOĞLU (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Osman HORATA (Hacettepe Ün./TÜRKİYE)
Dr. Süleyman İNAN (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Bekir KOÇ (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Tahir KODAL (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Entela MUÇO (Devlet Arşivleri Genel Müd./ARNAVUTLUK)
Dr. Nuri KÖSTÜKLÜ (Necmettin Erbakan Ün./TÜRKİYE)
Dr. Ayfer ÖZÇELİK (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Neşe ÖZDEN (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Gavriil PEDA (ROMANYA)
Dr. Solmaz RÜSTEMOVA (Azerbaycan Millî İlimler Akademisi/AZERBAYCAN)
Dr. Orlin SABEV (Bulgaristan Bilimler Akd./BULGARİSTAN)
Dr. Haluk SELVİ (Sakarya Ün./TÜRKİYE)
Dr. Grigoriy SHKUNDİN (Moskova Üni./RUSYA)
Dr. Satay SIZDIKOVA (KAZAKİSTAN)
Dr. Azmi SÜSLÜ (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Enis ŞAHİN (Sakarya Ün./TÜRKİYE)
Dr. Zaza TSURTSUMIA (Tiflis Tamar Mepe Ün./GÜRCİSTAN)
Dr. İsmail TÜRKOĞLU (Mimar Sinan Ün./TÜRKİYE)
Dr. Mustafa YILMAZ (Hacettepe Ün./TÜRKİYE)
Dr. Umut KARABULUT (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Denis VOVCHENKO (Oclahoma Northeastern State Un./USA)

BU SAYININ HAKEMLERİ/BOARD OF REFEREES FOR THIS VOLUME

- Dr. Recep ARSLAN (Karabük Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Erdal AYDOĞAN (Atatürk Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Resul BABAOĞLU (Katip Çelebi Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Özlem BAŞARIR (İnönü Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Umut BEKCAN (Pamukkale Üniversitesi /TÜRKİYE)
Dr. Tuğba BELENLİ (Gazi Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Togay Seçkin BİRBUDAK (Gazi Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Recep BÜYÜKTOLU (Çankırı Karatekin/TÜRKİYE)
Dr. Zafer ÇAKMAK (Fırat Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Ahmet Caner ÇATAL (Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Mevlüt ÇELEBİ (Ege Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Filiz ÇOLAK (Uşak Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Bahattin DEMİRTAŞ (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi /TÜRKİYE)
Dr. Yasin DOĞAN (Pamukkale Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. M. Emin ELMACI (Dokuz Eylül Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Konuralp ERCİLASUN (Gazi Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Feyzullah EZER (Fırat Üniversitesi /TÜRKİYE)
Dr. Abdullah GÜNDOĞDU (Ankara Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Yavuz HAYKIR (Fırat Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Nilgün Nurhan KARA (İzmir Katip Çelebi Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Sezen KARABULUT (Pamukkale Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Mehmet KARAYAMAN (Uşak Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Hasan Taner KERİMOĞLU (Dokuz Eylül Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Taner LÜLECİ (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi /TÜRKİYE)
Dr. Başak OCAK (Dokuz Eylül Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Mesut ÖZEKMEKÇİ (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Kenan ÖZKAN (Altınbaş Gazi Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Gülsüm POLAT (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi /TÜRKİYE)
Dr. Meltem Begüm SAATÇİ ATA (Akdeniz Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Hürü SAĞLAM TEKİR (Sinop Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Esra SARIKOYUNCU DEĞERLİ (Kütahya Dumlupınar Üniversitesi /TÜRKİYE)
Dr. Erdal TAŞBAŞ (Akdeniz Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. İsmail TÜRKÖĞLU (Mimar Sinan Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Uğur ÜÇÜNCÜ (Karadeniz Teknik Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Özgür YILDIZ (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi/TÜRKİYE)

Amaç ve Kapsam

Belgi, Atatürk Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından yayımlanan yakın dönem Osmanlı Tarihi, Atatürk ve Cumhuriyet dönemini içeren özgün, bilimsel makalelere yer verir. Uluslararası hakemli bir dergi olan Belgi, kış ve yaz olmak üzere yılda iki defa yayımlanır.

Yayımlanacak yazılarda bilimsel araştırma ölçütlerine uyma, alana bir yenilik getirme ve başka yerde yayımlanmamış olma şartı istenir. Yayımlanmamış olmak şartıyla daha önce bilimsel toplantılarda sunulmuş olan bildiriler de kabul edilebilir. Yayımlanan makaleler için telif ücreti ödenmez. Editör, gerekli görmesi halinde makaleler üzerinde düzeltme yapabilir.

Prof. Dr. Önder GÖÇGÜN

ANMA

Prof. Dr. Önder Göçgün 6 Nisan 2024'te aramızdan ayrılarak ebedi hayata intikal etti. Pamukkale Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezimizin kuruluşuna ve Merkezimiz yayın organı olan Belgi Dergisi'nin bilim hayatına kazandırılmasına öncülük etti. Prof. Göçgün yaşamını bilime adadı; bir bilim insanı olarak vermiş olduğu eserler ve saygın kişiliğiyle takdir gördü. Bu suretle hayattayken adına çıkarmış olduğumuz "Prof. Dr. Önder Göçgün'e Armağan Kitabı" hep iftihar vesilemiz olacaktır. O, üretken ve idealist bir bilim insanıydı. Esas itibarıyla uzmanlık sahası olan Yeni Türk Edebiyatında birçok eser vermiş olmasına rağmen, Atatürk ve Türk Devrimi üzerine kafa yordu ve bu doğrultuda verdiği eserlerle Atatürk sevgisini ve Cumhuriyet kazanımlarını yeni kuşaklara aktarmak için çalıştı. O, akademi yıllarında ve emeklilik döneminde bilgisini yazıya dökmekle kalmadı, aynı zamanda birikimini toplumuna aktararak sorumlu bir bilim insanı olduğunu hep hissettirdi. Prof. Göçgün, Türk ulusunun mutluluğu ve geleceği için Türk devrimin kurucu felsefesinden sapılmaması gerektiğine inandı ve idealist kişiliğiyle Atatürk ve devrimlerini Türk toplumuna anlatmayı görev bildi. Bunun için birçok bilimsel eserler verdi, birikimini basın ve yayın organlarıyla toplumuna aktarmaya çalıştı.

Ufuk açıcı ve yol gösterici eserleri ve düşünceleriyle ömrünü bilime adayan Prof. Dr. Önder Göçgün'ü rahmet ve minnetle anıyor, yakınlarına ve sevenlerine baş sağlığı diliyoruz. Ruhu sad olsun.

Prof. Dr. Mithat AYDIN

Belgi Dergisi Editörü

İÇİNDEKİLER

Araştırma Makaleleri

- Enes ÖZ**..... 1
Millî Mücadele Sürecinde İsviçre Basınında Mustafa Kemal Paşa
- Sinan KIYANÇ - Erdal KORKMAZ**..... 23
Millî Mücadele Döneminde Muğla ve Çevresindeki Gelişmelerin
Menteşe Gazetesi Üzerinden Değerlendirilmesi
- Ahmet YILMAZ**..... 49
Erken Cumhuriyet Döneminde Kürtaj Yasası İle İlişkili Suçlar ve
Basındaki Yansımaları (1929-1943)
- Ayşegül ŞENTÜRK YİĞİT**..... 75
1923-1945 Yılları Arası Türkiye’de Alman Kültür Politikaları ve
Etkileri
- Hatice YILDIRIM**..... 101
Venizelos’un Ölümünün Türk Basınındaki Yankılar
- Oğuz KALAFAT**..... 123
Ticari ve İktisadi İçeriğiyle Farklı Bir Adana Gazetesi: Seyhan
(1947-1950)
- Nesrin HANGÜL**..... 147
Cumhurbaşkanı Celal Bayar’ın Lübnan Ziyareti (16-22 Haziran
1955)
- Özlem SEYHAN**..... 169
Demokrat Parti Döneminde Anadolu’da Milliyetçilik İdeolojisinin
Yükselişi: Türk Milliyetçiler Derneği’nin Afyon Şubesi ve *Türkeli*
Dergisi
- Murat TALU - Ömer Osman UMAR**..... 193
Albay Talat Aydemir’in 21 Mayıs 1963’te Yaptığı İkinci Darbe
Girişimi ve Yargılanmasının Türk Basınına Yansımaları
- Sinan BAŞARAN**..... 209
Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti Döneminde
Makedonya’da Kurulan Türk Cemiyetleri

Ahmet YADİ- Mucize ÜNLÜ..... 225
Osmanlı Devleti'nde Kadınların Nüfus Sayımına Dahili ve Bu Süreçte Yaşanan Sorunlar

Sevim ERDEM..... 243
Tanzimat Dönemi Maden Politikasında Yer Alan İltizam Şirkete Bir Örnek: Sarıyer Bakır (Nuhas) Madeni Kumpanyası ve Sermayedarları